

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

EXERCITIA || SPIRITVALIA || IGNATII DE || Loyola.||

Ignacio <de Loyola>

Mogvntiae, 1600

VD16 I 56

Vitæ D. N. Iesv Christi Mysteria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45165

VITÆ DOMINI
NOSTRI IESV CHRIS-
TI MYSTERIA.

NOTANDVM est primitus, omnia sequentium mysteriorum verba, quæ includuntur parenthesi, ex ipsis Euangeliis deprompta esse; non item cætera. Ad hæc, in vnoquoque mysterio, semper aut fere, poni puncta tria, vt expeditior sit contemplatio, quò est distinctior.

DE ANNUNCIATA B.
MARIE VIRGINI CHRISTI IN-
CARNATIONE, DE qua Luca
primo.

PRIMò: quomodo Angelus Gabriel, Beatam Virginem salutans, diuini verbi conceptionem ei nun-

tiauit. (Ingressus angelus ad eam dixit. Ave gratia plena, &c. Ecce concipies in utero, & paries filium, &c.)

Secundò: confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de Sancti Ioannis Baptistæ conceptione admiranda (Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua, &c.)

Tertiò: respondit Angelo Virgo sancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.)

*DE MARIA, ELISABETH
cognatam suam, visitante; ut habetur Luc. primo.*

Primò: quomodo inuisit Maria Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit Mariæ salutationem, & gestiit (ut audiuit salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in utero eius: & repleta est spiritu Sancto Elisabeth, & exclamauit voce

magna,

magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.)

Secundò: Beata Virgo in hoc canticum præ lætitia prorupit (Magnificat anima mea Dominum, &c.)

Tertiò (mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus, & reuersa est in domum suam.)

DE CHRISTI NATIVITATE. Luc. Secundo.

Primò: Beata Maria cum Ioseph sponso suo è Nazareth proficiscitur Bethlehem (Ascendit autem & Ioseph à Galilæa, &c. In Bethlehem, &c. vt profiteretur cum Maria desponsata sibi vxore prægnante.)

Secundò: (peperit filium suum primogenitum, & pannis eum inuoluit & reclinauit eum in præsepio.)

Tertiò: eo tempore (facta est cum

Angelo multitudo militiæ cœlestis,
laudantium DEVM, & dicentium,
Gloria in altissimis DEO, &c.)

DE PASTORIBVS.

Luc. secundo.

Primò: pastoribus reuelatur Chri-
sti Natiuitas per Angelum (Euan-
gelizo vobis gaudium magnum, &c.
Quia natus est vobis hodie Salua-
tor, &c.)

Secundò: pastores properant in
Bethlehem (Et venerunt festinantes:
& inuenerunt Mariam, & Ioseph, &
infantem positum in præsepio.)

Tertiò (& reuersi sunt pastores
glorificantes & laudâtes DEVM, &c.)

DE CIRCVMCISIONE;

ibidem.

Primò: circumcisus est Puer.

Secundò (vocatam est nomé eius
IESVS, quod vocatum est ab Angelo,
priusquam in vtero conciperetur.)

Ter-

Tertiò : redditus est Matri suæ
Puer, quæ illi compatiēbatur de fan-
guinis visa effusione.

DE TRIBVS MAGIS RE-
gibus. Math. secundo.

Srimò : tres Magi Reges ad pue-
rum IESVM adorandum venerunt,
stella duce, ita attestantes : (Vidimus
enim stellam eius in oriente, & ve-
nimus adorare eum.)

Secundò (procidentes adoraue-
runt eum, & apertis thesauris suis,
obtulerunt ei munera, aurum, thus
& myrrham.)

Tertiò (responso accepto in so-
mnis, ne redirent ad Herodem, per
aliam viam reuersi sunt in re-
gionem suam.)

✠ (o) ✠

G s

DE

*DE PURIFICATIONE B.
Virginis, & pueri IESU presenta-
tione. Luc. secundo.*

Primò: Detulerunt puerum in templum, vt præsentarent eum DEO, tanquam primogenitum, offerentes pro eo consuetum munus; (par turturum, aut duos pullos columbarum.)

Secundò: Simeon veniens eadem hora in templum (accepit eum in vlnas suas, & benedixit DEVM & dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domine, &c.)

Tertiò: Anna (superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.)

*DE FUGA IN ÆGY-
ptum. Math. secundo.*

Primò: volens Herodes Puerulum IESVM interficere, occidi fecit in-

nocen.

nocētes, præmonito Ioseph per Angelum, vt in Ægyptum profugeret. (Surge & accipe puerum, & Matrem eius, & fuge in Ægyptum.)

Secundò: iter corripuit Ioseph Ægyptum versus (qui confurgens, nocte, &c. secessit in Ægyptum.)

Tertiò: (& erat ibi, vsq; ad obitum Herodis.)

DE REDITV AB ÆGYPTO. Math. secundo.

Primò: admonetur Ioseph ab Angelo, vt in terram Israel reuertatur. (Surge & accipe Puerum & Matrem eius, & vade in terram Israel.)

Secundò (Qui confurgens, &c. venit in terram Israel.)

Tertiò: Eo quod regnabat Archelaus filius Herodis in Iudæa, recessit in Nazareth.

*DE VITA DOMINI AB
anno etatis sue duodecimo usq^{ue} ad
trigesimum. Luc. se-
cundo.*

PRIMO: quomodo subditus erat,
& obediens parentibus.

Secundò (Proficiebat sapientia,
& ætate, & gratia, &c.)

Tertiò: videtur fabrilem artem
exercuisse; cum dicat sanctus Mar-
cus cap. 6. (Nonne hic est faber?)

*DE ASCENSV IN TEM-
plum anno duodecimo. Luc.
secundo.*

PRIMO: natus IESVS annos duo-
decim, è Nazareth profectus est
Hierosolyman.

Secundò: remansit illic nesciis pa-
rentibus.

Tertiò: post triduum inuenerunt
eum in templo, sedentem inter do-

ctores;

ctores ; & ipse illis causam moræ
percontantibus, respondit : (Nescie-
batis quia in his quæ patris mei sunt,
oportet me esse ?)

DE BAPTISMO. EIVS.

Math. tertio.

Primò : Matri valedicens, è Naza-
reth ad Iordanis flumen se contu-
lit, vbi tunc Ioannes baptizabat.

Secundò : baptizatus est à Ioanne,
excufante se primum de indignitate;
sed compulso his verbis : (Sine mo-
do ; sic enim decet nos implere
omnem iustitiam.)

Tertiò : descendit Spiritus fan-
ctus super eum, & vox de cælo sic
attestans (hic est filius meus dile-
ctus, in quo mihi com-
placui.)

✠ (o) ✠

DE TENTATIONE CHRISTI.
Luc. quarto. & Math.
quarto.

Primò: post baptismum secessit in desertum **CHRISTVS**, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes ieiunauit.

Secundò: ter ab inimico tentatus est (accedens tentator dixit ei, Si filius **DEI** es, dic vt lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.)

Tertiò: (Angeli accesserunt, & ministrabant ei.)

DE APOSTOLORVM
vocatione.

Primò: videntur sancti Petrus & Andreas, fuisse ter vocati. Primum ad solam quandam **CHRISTI** notitiam, Ioan. primo: Deinde ad sequelam solum temporaneam, cum ani-

mo re-

mo reuertendi ad piscationem: Luc. quinto. Vltimò, ad perpetuã sequelam. Matth. quarto, & Marc. primo.

Secundò: vocauit filios Zebedæi Matth. quarto: Et Philippum; Ioan. prim: Et Matthæum; Matth. nono.

Tertiò: vocati sunt reliqui, licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationum, expresse mentio non fiat in Euangelio.

TRia hic expendenda sunt. Primum: quomodo erant Apostoli abiectæ conditionis.

Secundò: ad quantam fuerint dignitatem, & quam suauiter vocati.

Tertiò: quibus gratiæ donis, supra omnes veteris testamenti patres, nouique Sanctos, euecti sint.

*DE PRIMO CHRISTI MIRACULO FACTO IN NUPTIIS. IOAN.
secundo.*

PRimò: Inuitatus fuit CHRISTVS cum discipulis suis ad nuptias.

Secun-

Secundò: deficere vinum Mater
commonuit. (Vinum non habent)
Et ministris dixit (Quodcunque di-
xerit vobis facite.

Tertiò: aquam in vinum Domi-
nus conuertit (Et manifestauit glo-
riam suam, & crediderunt in eum di-
scipuli eius.)

DE FUGATIS E TEMPLO
negotiatoribus prima vice, Ioan.
secundo.

Primò: eiecit de templo venden-
tes illic, & ementes; facto ex funi-
culis flagello.

Secundò (nummulariorum effu-
dit æs & mensas subuertit.)

Tertiò: vendentibus columbas
mansuete inquit: (auferre ista hinc
& nolite facere domum Patris
mei; domum negotia-
tionis.)

*DE SERMONE CHRISTI,
habito in monte. Math.
quinto.*

Primò: ad dilectos suos discipulos, octo CHRISTVS beatitudinis genera exposuit. Beati pauperes spiritu: Mites: Qui lugēt: Qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: Misericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui persecutionem patiuntur.

Secundò: eos exhortatur, vt acceptis donis seu talentis, vtantur recte. (Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est.)

Tertiò: ostendit non soluere se legem sed implere; explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, periurio. Et de diligendis quoque inimicis, (Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Benefacite iis, qui oderunt vos.)

*DE SEDATA MARIS
tempestate. Matth. octauo.*

Primò: dormiente CHRISTO coorta est in mari vehemens tempestas.

Secundò: excitarunt è somno eum territi discipuli, quos de fidei leuitate arguit (Quid timidi estis modicæ fidei?)

Tertiò: ventis & mari præcepit, vt conquiescerent. & facta est statim tranquillitas: vnde obstupentes homines dicebant (Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?)

*DE AMBVLATIONE
super aquas. Matth. 14.*

Primò: cum in monte adhuc esset CHRISTVS, discipulis in nauiculam abire iussis, & (dimissa turba, ascendit in montem solus orare.)

Secundò: cum agitaretur noctu

nau-

nauicula, eò ipse venit, ambulans super aquas : vnde perterrefacti discipuli, phantasma esse iudicabant.

Tertiò: postquam dixerat ad eos (ego sum, nolite timere) sanctus Petrus accedendi petiit facultatem; & gradiendo super aquas, ob subortum metum mergi cœpit; quẽ increpans Dominus de modica fide, nauiculam intrauit, & cessauit ventus.

*DE MISSIS AD PRAE-
dicandum Apostolis. Matth.
decimo.*

PRimò: Discipulis IESVS conuocatis, dedit potestatem eiiciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

Secundò: prudentiam eos docuit, & patientiam. (Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.)

Tertiò:

Tertiò: profectiois exponit modum (gratis accepistis, gratis date: nolite possidere aurum neq; argentum.) Ad hæc, materiam prædicationis expressit. (Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquavit regnum cælorum.)

*DE CONVERSIONE
Magdalene. Luc. septimo.*

Primò: CHRISTO accumbente mensæ in Pharisei domo, ingressa est mulier, quæ fuerat in ciuitate peccatrix (siue * Maria Magdalena, soror Marthaæ fuerit, siue alia) deferens alabastrinum vas, vnguento plenum.

Secundò: stans retro cœpit pedes eius rigare lachrymis, & capillis suis abstergere; deosculari; & vngere.

Tertiò: criminatam eam à Pharisæo defendit CHRISTVS; & ad ipsam ait (Remittuntur ei peccata multa,

quo-

quoniã dilexit multum) Et ad ipsam
deinceps (Fides tua te saluam fecit,
vade in pace.)

*DE QVINQVE MIL-
lium hominum refectiõne.*

Math. 14.

Primò: rogabant IESVM discipuli,
vt dimitteret astantes turbas.

Secundò: ipse afferri iussit, quos
habebant panes, eosq; præmissa be-
nedictiõne frangens, discipulis por-
rexit, turbis hominum discumbere
iussis, apponendos.

Tertiò: comederunt, & saturati
sunt, & superauerunt cophini duo-
decim.

*DE TRANSFIGVRATIO-
ne CHRISTI. Math. 17.*

Primò: assumptis IESVS charissi-
mis tribus discipulis, Petro, Ioan-
ne, & Iacobo, (trãfiguratus est ante

eos;

eos; resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix.)

Secundò: loquebatur cum Moyse & Helia.

Tertiò: rogante Petro, ut fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de cœlo (Hic est filius meus dilectus, &c. ipsum audite) Vnde consternati discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo CHRISTVS, dixit. (Surgite & nolite timere, &c. nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.)

DE LAZARI SVSCITATIONE. Ioan. 11.

Primò: Audito CHRISTVS nuntio de Lazari ægrotatione, per bidduum subsistit, ut euidentius foret miraculum.

Secundò: antequam suscitaret mor-

tuum,

tuum, vtriusque sororis fidem exstimulat. (Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit, viuet.)

Tertiò: collachrymatus, ac precatus prius, suscitauit illum: fuit autem, quo vsus est, suscitandi modus, per mandatum; (Lazare veni foras.)

DE COENA APVD BETHANIAM. Matth. 26.

Primò: cœnabat CHRISTVS in domo Simonis leprosi, & pariter Lazarus.

Secundò: effudit Maria vnguentum super caput eius.

Tertiò: obmurmurat Iudas (vt quid perditio hæc?) Denuo vero excusat CHRISTVS Magdalenam (Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.)

*DE DIE PALMARVM.**Math. 21.*

Primò: præcepit Dominus adduci asinam, & pullum (Soluite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia dominus his opus habet, & confestim dimittet eos.)

Secundò: asinam conscendit, apostolorum vestibus instratam.

Tertiò: Excepturus eū populus, cum veniret obuiã, vestimentis suis, & ramis arborum sternebat viam & canebat. (Osanna, filio David, benedictus qui venit in nomine domini, Osanna in altissimis.)

*DE PRÆDICATIONE**in templo. Luc. 19.*

Primò: docebat quotidie in templo.

Secundò: finita prædicatione in

Betha-

Bethaniã redibat, nemine apud Hierosolymam ipsum excipiente.

DE COENA VLTIMA.

Math. 26. & Ioan. 13.

Primò ; comedit cum discipulis paschalem agnum, eosque de imminente sua morte præmonuit : (amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est.)

Secundò: lauit eorum, Iudæ quoque ipsius pedes, Incipiens à Petro : qui ad maiestatem CHRISTI, & indignitatem suam respiciens, sese opponerat. (Domine tu mihi lauas pedes?) Ignarus scilicet præberi à Domino exēplum humilitatis, ita postea declarāte : (Exemplum enim dedi vobis, vt, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.)

Tertiò: sanctissimum Eucharistię Sacramentum instituit, in signū sum-

H mæ di-

mæ dilectionis, his verbis vtens. (Accipite & comedite, &c.) Expleta autem cœna, Iudas ad vendendum illum egressus est.

*DE MYSTERIIS POST
cœnam & in horto gestis. Matt.
26. & Marc. 14.*

Primò: peracta cœna, & hymno dicto, profectus est CHRISTVS ad Oliueti montem cum discipulis suis vndecim, metu plenis: & octo remanere iussit Gethsemani (Sedete hîc, donec vadam illuc, & orem.)

Secundò: ductis secum tribus, Petro, Iacobo, & Ioanne, orauit ter dicēs, (Patet mi, si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen non sicut ego volo, sed sicut tu.) Et in agonia existens prolixius orabat.

Terriò: cum eo timoris redigi se passus fuisset, vt diceret (Tristis est anima mea vsque ad mortem.) Et-

iam

iam sanguinem sudavit copiosum teste Luca. (Factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram) Vnde conicere licet, vestimenta eius iam tum fuisse madefacta cruore.

DE COMPREHENSIONE
CHRISTI, & translatione ad Anne
domum, Matt. 26. Luc. 22. &
Mar. 14. Joan. 18.

Primò: permisit se Dominus osculo à Iuda tradi, & quasi latronem comprehendi: (Tanquam ad latronem existis cum gladiis ac fustibus comprehendere me: Quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me tenuistis) Ipsoq; interrogante (Quem quæritis?) Corruerunt in terram inimici omnes.

Secundò: seruum Pontificis percutienti Petro ait (Mitte gladium tuum in vaginam) & sanauit seruum.

H 2

Tertiò

Tertiò: captus & à discipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur; ubi à Petro, paulo post secuto, semel negatus est, & alapam accepit à ministro quodã obiiciente (sic respondes pontifici?)

*DE GESTIS POSTEA IN
domo Caiphae. Math. 26.*

Primò: abducitur ligatus CHRISTVS ab Anna in domum Caiphae: ubi Petrus rursus eum bis negavit, atque respiciente ipsum Domino (Egressus foras fleuit amare.)

Secundò: permansit ligatus tota illa nocte.

Tertiò: circumstantes eum satellites illudebant, vexabant, & velata facie colaphis cædebant, interrogantes (Prophetiza nobis CHRISTE, quis est qui te percussit?) ac modis aliis blasphemabant.

¶ (o) ¶

DE

*DE CHRISTI APVD PI-
latum accusatione. Math. 26. Luc.
23. Marc. 15. & Joan.
18.*

Primò : Traducitur deinceps ad
Pilatum CHRISTVS, & coram eo
à Iudæis. calūniosè accusatur (Hunc
inuenimus subuertentem gentem
nostram, & prohibentem tributa da-
ri Cæsari.)

Secundò : eo semel atque iterum
examinato, retulit Pilatus. (Ego nul-
lam inuenio in eo causam.)

Tertiò : Barabbæ latronis, quam
CHRISTI IESV liberationem, malle
se Iudæi proclamant (Non hunc
sed Barabbam.)

*DE TRANSMISSO CHRI-
sto ad Herodem. Ibidem. Luc. 23.*

Primò : Transmisit Pilatus CHRI-
STVM ad Herodem, æstimās quod
esset Galilæus.

Secundò: Herodi poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet à Iudæis valide accusaretur.

Tertiò: ab Herode cum suo exercitu spretus fuit, atque veste alba indutus.

DE REVERSIONE AB

Herode ad Pilatum. Matth. 27.

Luc. 23. Marc. 15. &

Joan. 19.

Primò: CHRISTVM remisit ad Pilatum Herodes, & ambo ea ipsa die, cum prius inimici essent, sibi inuicem reconciliati sunt.

Secundò: IESVM flagellis cedi iussit Pilatus: milites eundem spinis coronarunt, atque purpura induerunt, deinde irridentes dicebant (Aue Rex Iudæorum) Et colaphos simul impingebant.

Tertiò (exiuit ergo IESVS portans coronam spineam & purpureum ve-

stimen-

stimentum) & Pilatus (dicit illis: Ecce homo) Pontifices vero conclamabant (Crucifige, Crucifige eum.)

DE CONDEMNATIONE
 & *crucifixione* IESV CHRISTI.

Joan. 19.

Primò: sedens pro tribunali Pilatus CHRISTVM iudicavit, & tradidit crucifigendum, posteaquam negantes eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt (Non habemus Regem nisi Cæsarem.)

Secundò: baiulavit CHRISTVS crucem suam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam post eum ferre compulsus est.

Tertiò: Inter duos latrones crucifixus fuit ascripto titulo (IESVS Nazarenus Rex Iudæorum.)

DE MYSTERIIS IN CRUCE
 factis. *Math. 27. Luc. 23.*
Joan. 19.

Primò blasphemias pertulit in
 cruce (Vah qui destruis templum
 DEI, &c. Descende de cruce.) Et diui-
 sa sunt vestimenta eius.

Secundò: Effatus est Dominus in
 Cruce verba septem. Orans videlicet
 pro crucifigentibus: Latroni par-
 cens: Matrem & Ioannem, sibi mu-
 tuo commendans: Exclamans (Si-
 tio) Quando aceto eum potauerunt:
 & deinde se à Patre dicens dereli-
 ctum: postea (Consummatum est)
 Ac postremo (Pater in manus tuas
 commendo spiritum meum.)

Tertiò: Sol obscuratus est, ipso ex-
 pirante; & petra scissæ sunt; aperta
 quoque monimenta; & velum tem-
 pli à summo ad infimam vsq; partem
 scissum; & latus lancea confossum a-
 quam & sanguinem effudit.

DE MYSTERIO SEPVL-
tura. *Ibidem.*

PRimò : De Cruce sublatus est mortuus Dominus per Ioseph, atque Nicodemum, in conspectu ipso Matris afflictissimæ:

Secundò : Delatum est ad sepulchrum corpus vinctum & inclusum.

Tertiò : adhibiti sunt inibi custodes.

DE CHRISTI RESURRE-
ctione & apparitione prima.

PRimùm: Apparuit Dominus Matri suæ, postquam resurrexit; cum dicat scriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat; id nobis tamen relinquit pro certo, tanquam intellectum habentibus: ne alioqui iure audiamus illud: Adhuc & vos sine intellectu estis?

*DE SECVNDA APPA-
ritione. Marc. 16.*

Primò: Summo mane ad monu-
mentū profectæ sunt Maria Mag-
dalenæ, Iacobi, & Salome, inter se di-
centes: (Quis reuoluet nobis lapi-
dem ab ostio monumenti?)

Secundò: viderunt lapidem re-
uolutum, & angeli dictum audierunt
(IESVM quæritis Nazarenum Cruci-
fixum. Surrexit, non est hic.)

Tertiò: apparuit Mariæ Magda-
lenæ, quæ, aliis digressis, iuxta sepul-
chrum restiterat.

*DE APPARITIONE
tertia. Matth. ultimo.*

Primò: redibant à monumento
mulieres cū timore simul & gau-
dio ingenti, vt narrarent discipulis,
quicquid de Domini Resurrectione
intellexerant.

Secun-

Secundò: apparens eis in via Christus, ait (Aucte) Et illæ accedentes, ac prostratæ ad pedes eius, ipsum adorarunt.

Tertiò: affatus est illas Dominus (Nolite timere: Ite nunciate fratribus meis, vt eant in Galilæam, ibi me videbunt.)

*DE APPARITIONE
quarta. Luc. ultimo.*

Primò: Audita Petrus ex mulieribus Christi Resurrectione, cucurrit ad monumentum.

Secundò: introgressus sola vidit linteamina, quibus fuerat inuolutum corpus.

Tertiò: cogitanti super his Petro Christus se ostendit: vnde dicebant Apostoli (Surrexit Dominus vere & apparuit Simonni.)

DE APPARITIONE

quinta. Ibidem.

Primò : duobus discipulis, deinceps apparuit, cum irèt in Emaus, & de ipso colloquerentur.

Secundò : Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria passionis, atque Resurrectionis ipsis exposuit. (O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Prophetæ. Nõne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?)

Tertiò : rogatus, cum eis mansit, fractoque ipsis pane disparuit. qui subito in Hierusalem reuersi, nunciauerunt Apostolis, quomodo vidissent eum, & in fractione panis agnouissent.

DE APPARITIONE

sexta. Joan. 20.

Primò : Discipuli omnes præter Thomam, domi congregati erant propter Iudæorum metum.

Secun-

Secundò: Ingressus ianuis clausis
CHRISTVS (stetit in medio, & dixit
eis; pax vobis.)

Tertiò: Spiritum sanctum eis de-
dit, & ait (Accipite Spiritũ sanctum,
quorum remiseritis peccata, remit-
tantur eis, &c.)

DE APPARITIONE

Septima. Ibidem.

PRimò: S. Thomas, cum apparitio-
ni prædictæ non interfuisset, pro-
testatus erat: (Nisi videro, &c. non
credam.)

Secundò: (Post dies octo, iterum
clausis ianuis obtulit se videndum
CHRISTVS, & Thomæ dixit; (in-
fer digitum tuum huc, & vide, &c. &
noli esse incredulus, sed fidelis.)

Tertiò: Exclamavit Thomas (Do-
minus meus & DEVS meus.) Cui
subintulit CHRISTVS (Beati qui non
viderunt, & crediderunt.)

DE APPARITIONE

octava. Ioan. ultimo.

Primò: Palam se denuo fecit Christus piscantibus septem discipulis; qui, cum tota nocte nil cepissent, iactum ad mandatum eius rete (iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.)

Secundò: per id miraculum, agnoscens eum Ioannes, ait Petro (Dominus est) qui confestim desiliens in mare, ad Christum accessit.

Tertiò: dedit eis, vt comederent panem & piscem. Postea Petro, an se diligeret, ter interrogato, suum ouile commendauit (pascere oues meas.)

DE APPARITIONE NO-

na. Matth. ultimo.

Primò: ex Domini mandato abeunt discipuli ad montem Thabor.

Secun-

Secundò: iis apparens ille, inquit:
(Data est mihi omnis potestas in cœ-
lo, & in terra.)

Tertiò: mittens eos ad prædican-
dum per vniuersum orbem, sic man-
dauit: (euntes ergo docete omnes
gentes, Baptizantes eos in nomine
patris, & filij, & Spiritus sancti.)

DE APPARITIONE

decima. 1. Cor. 15.

DEinde visus est plusquam quin-
gentis fratribus simul.)

DE APPARITIONE VN-

decima. Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

DE APPARITIONE

duodecima.

Apparuisse Christum etiam Iose-
pho ab Arimathia, legitur in ha-
giographis quibusdam; & verisimile
est, atque mediatu pium.

DE

DE APPARITIONE DE-
cima tertia. 1. Corinth. 15.

Apparuit & beato Paulo post Ascensionem. (Novissime autem omnium tanquam abortiuo visus est & mihi) inquit ipse. Apparuit etiam Patribus in limbo, quo ad animam, & postquam inde educti sunt.

Deniq;, resumpto corpore, apparebat passim discipulis, & cum eis crebro versabatur.

DE ASCENSIONE
CHRISTI. Act. 1.

Primò : Postquam iam per dies quadraginta multoties se **CHRISTVS** Discipulis suis viuum exhibuisset, (in multis argumētis, &c. loquens eis de regno **DEI**.) Misit eos Hierosolyman, vt promissum sibi Spiritum sanctum, illic expectarent.

Secundò : Eduxit eos ad Oliueti

mon-

montem. (Et videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.)

Tertiò : Iisdem in cœlum susipientibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis assistentes, Quos angelos fuisse credimus: (Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? Hic IESVS, qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet, quem admodum vidistis eum euntem in cœlum.)

*REGVLAE ALIQVOT,
ad motus animæ, quos diuersi excitant
spiritus, discernendos; ut boni solum
admittantur, & pellantur
mali.*

DVERTENDVM est: quod potissimum conueniunt exercitiis primæ hebdomadæ.

Prima

Prima regula est: Quod illis, qui facile peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, fere solet inimicus noster illecebras carnis, & sensuum delectationes obiicere, ut eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adaugeat. Spiritus vero bonus, è contrario, conscientiam illorum pungit assidue, & per syndesimonis rationisque officium à peccando deterret.

Secunda: Quod aliis hominibus, qui se à vitiis, & peccatis purgandos curant sollicitè, & in obsequij divini studio magis ac magis in dies promouent, immittit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex opposito proprium, consuetumque est, recte agentibus, animum ac vires addere, consolari, deuotionis lachry-

mas

mas ciere, illustrare mentem, & tranquillitatem dare, sublatis obstaculis omnibus, vt expeditius, alacriusque per opera bona semper ultra tendant.

Tertia: Quod spiritualis proprie consolatio, tunc esse noscitur, quando per internam quandam motionem exardescit anima in amorem Creatoris sui, nec iam creaturam ullam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lachrymæ funduntur, amorem illum prouocantes, siue ex dolore de peccatis profluant, siue ex meditatione passionis **CHRISTI**, siue alia ex causa qualibet, in **DEI** cultum, & honorem recte ordinata. Postremò, consolatio quoque dici potest, fidei, spei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cœlestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietem, &

pacem

pacem cum Domino habendam, solet incitare.

Quarta: Quod spiritualis, è contra desolatio vocari debet, quævis animæ obtenebratio, conturbatio, instigatio ad res infimas, seu terrenas: omnis denique inquietudo, & agitatio, siue tentatio trahens in diffidentiam de salute, & spem, caritatemque expellens. Vnde se anima tristari, tepescere, ac torpere sentit, & de ipsius DEI Creatoris sui clementia, prope desperare. Sicut enim consolationi opponitur desolatio, ita etiam, quæ ab vtraque oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositæ.

Quinta: Quod tempore desolationis nihil deliberandum, aut innouandum est circa propositum animi, aut vitæ statum, sed in eis perseverandum quæ fuerant prius constituta, puta præcedente die, vel hora

conso-

consolationis : * Quemadmodum * cc
 enim, dum fruitur quis consolatione
 illa, quam diximus, non proprio suo,
 sed boni spiritus instinctu regitur ;
 ita, obuersante sibi desolatione, agi-
 tur à malo spiritu ; cuius instigatione
 nihil vnquam recte conficitur.

Sexta : Quod tametsi desolatione
 affectus homo priora sua consilia
 minime debet immutare ; expediet
 tamen prouideri, & augeri ea, quæ
 contra desolationis impulsus ten-
 dunt : qualia sunt ; insistere orationi,
 & meditationi, cum discussione sui,
 ac pœnitentiæ aliquid assumere.

Septima : Quod quamdiu premi-
 mur desolatione, cogitandum est,
 nos interim relinqui à Domino no-
 bis ipsis, probationis causa, vt per
 naturales quoque vires, insultibus
 inimici nostri obsistamus. Id quod
 possumus haud dubie, * assistente no- * dd
 bis iugiter præsidio diuino : licet tunc

nequa-

nequaquam sentiatur, eo quod feruorem pristinum charitatis Dominus subtraxerit; relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operandū, & ad consequendā salutē, satis esse queat.

Octava: Quod hominem tentatione pulsatum, mire iuuat patientiæ seruandæ studium: vt quæ vexationibus huiusmodi proprie opponitur, & è diametro resistit.

Accersenda etiam spes est, & cogitatio, ad futuræ breui consolationis: si præsertim per sanctos conatus, in sexta regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona: Quod causæ desolationis tres sunt præcipuæ. Prima, Quia propter nostram in spiritualibus studiis, seu exercitiis tepiditatem, atque acediam, consolatione diuina merito priuamur. Secunda: Vt probe mur quinam sumus, & quomodo in DEI seruitium & honorem, absque

præ-

præsente quodam consolationum,
 donorumque spiritualium stipen-
 dio nosmet impendimus. Tertia:
 Ut certi plane simus nostrarum vi-
 rium non esse, vel acquirere, vel re-
 tinere feruorem deuotionis, vehe-
 mentiam amoris, abundantiam la-
 chrymarum, aut aliam quamlibet
 internam consolationem: sed omnia
 hæc gratuita esse DEI dona, quæ si
 vendicemus nobis, vt propria, su-
 perbiæ & vanæ gloriæ crimen, non
 sine salutis graui periculo, incursum
 sumus.

Decima: Quod fruenti homini
 consolatione, prospiciendum est,
 quo se pacto gerere poterit, desola-
 tione deinceps occurrente: vt iam
 inde acrimoniam, & robur animi
 mature comparet, ad impetum eius
 reprimendum.

VNdecima: vt ille idem, affluente
 consolatione seipsū deprimat, ac

vilifa-

vilifaciat quantum potest; reputando secum, quam imbellis, quamq; ignauus esse apparebit, desolatione impugnante; nisi per gratiæ & consolationis diuinæ opem, cito subleuetur. Contra vero ille, quem desolatio molestat, æstimare debet cum DEI gratia, se posse plurimum, facileque aduersarios suos omnes deuiturum esse, dummodo in DEI virtute collocet spem suam, & animum suum corroboret.

DVodecima: Quòd hostis noster, naturam & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam. Nam sicut fœmina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto & constanti vultu ~~prospicit~~, abiicit illico animum, ac terga vertit: sin vero timidum, fugacemque esse animaduertit, in extremam surgit audaciam, & illum ferociter inuadit: Itidem consuevit

dæmon

dæmon animo & robore plane destitui, quoties spiritualementem athletam, corde imperterritum, ac fronte ardua tentationibus videt reluctari: Sin autem trepidet, ad primos impetus sustinendos, & quasi animū despondeat, nulla est bestia super terram, inimico illo tunc efferatior, acrior, & pertinacior in hominē, vt cum pernicie nostra, malignæ, obstinatæque mentis suæ desiderium adimpleat.

Decima tertia: Quod idem inimicus noster morem insequitur nequissimi cuiuspiam amatoris, qui puellam, honestorum parentum filiā, vel vxorem viri alicuius probi, volens seducere, summo opere procurat, vt verba, & consilia sua occulta sint; nilq; reformidat magis ac ægre fert, quàm si puella patri suo, vel vxor marito, illa patefaciat, cum sciat hoc pacto de votis, & conatibus suis actū esse. Ad eundem modum obnixè sat-

agit diabolus, vt anima, quam circumuenire cupit, ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas. Indignatur vero maxime, & grauissime cruciatur, si cui, vel confessionem audienti, vel spirituali homini, molimina sua detegantur, à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decimaquarta: Quod solet etiam aduersarius imitari aliquem belliducem, qui obsessam arcem expugnare, atque deprædari cupiens, explorata prius natura, & munitio-
ne loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callide inquit, quarumnam virtutum præsiis, moralium scilicet, aut theologicarum, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaque potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac subuertere nos sperat, quam in nobis minus cæteris

firma-

firmatam, custoditamque esse præ-
uiderit.

*REGVLÆ ALIÆ VTI-
les ad pleniorẽ spirituum discretio-
nem, & secunda hebdomada po-
tissimum conuenien-
tes.*

PRIMA est: Quod proprium est
DEI, & Angeli cuiusque boni, ve-
ram infundere spiritualem læti-
tiam animæ, quam mouent, sublata
tristitia, & perturbatione omni, quã
ingessit dæmon; cum hic è contra-
riõ, sophisticis argumentis quibus-
dam, veri speciem præ se ferentibus,
lætitiã illam in anima repertam,
oppugnare soleat.

SECUNDA: Solius est DEI, consolari
animam, nulla præcedente conso-
lationis causa; cum sit hoc proprium
Creatoris, suam ingredi creaturam,

& illam in amorem sui totam conuertere, trahere, & mutare. Causam vero præcedere nullam, tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neque voluntati nostræ quicquam obiectum est, quod eiusmodi consolationem causare ex se possit.

Tertia: Quoties præcessit consolationis causa, auctor eius potest existere tam malus Angelus, quam bonus; sed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, ut anima in boni cognitione, & operatione magis proficiat; malus autem, ut male agat illa, & pereat.

Quarta: Id moris est spiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans sese, cognitis piis animæ votis, primum obsecundet; mox inde ad peruersa sua desideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio, bonas sanctasque hominis cogitationes sequi, & fouere; at deinde in occultas

fallacia-

fallaciarum suarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

Quinta: Sedulo & accurate excutiendæ sunt cogitationes nostræ, circa principium, medium & finem suum. quæ tria si recte se habeant, angeli boni argumentum est, cogitationes illas suggerentis: sin autem per discursum mentis, aliquid offeratur vel sequitur, quod ex se malum sit; vel auocet à bono; vel ad minus bonum impellat, quam anima, prius quærendo sequi decreuisset; vel animam ipsam defatiget, angat, ac perturbet; sublata quæ prius aderat, quiete, pace, & trāquillitate; euidens tunc erit indicium, auctorem esse cogitationis eiusmodi, spiritum malignum, utpote vtilitatem nostræ semper aduersantem.

Sexta: Quoties contingit in aliqua suggestionem deprehendi hostem ex cauda sua serpentina; id est, sine

I ; malo,

malo, quem semper nos insinuare studet; tunc plurimum iuuat, reuoluerere discursum totum, & notare, quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis; & quomodo præcedentem spiritualis gustus suauitatem, animi serenitatem, sensim amouere, ac venenum suum infundere tentarit, vt per huiusmodi experimentum cognitæ illius fraudes, facilius deinceps caueantur.

Septima: eorum, qui promouent in bono salutis, animis se insinuat vterq; spiritus diuerso modo: bonus quidem leniter, placide, ac suauiter, sicut aquæ stilla in spongiam illabens; malus vero duriter, implacide, & violenter, cum strepitu quodam, ~~licet inder~~ decidens in petram: illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppositum prorsus vsu venit. Cuius sane diuersitatis ratio est, quatenus Angelo vtrilibet similis est vel

diffi-

diffimilis animæ ipsius dispositio. Si enim contrariam sibi eam alteruter spiritus inuenerit, cum strepitu & pulsu, qui facile aduerti queat, ei se coniungit: Si conformem vero, tanquam in propriam & apertam domum subit cum quiete.

Octaua: Quoties sine præuia vlla causa, consolatio nobis adest, quamuis ei, tanquam diuinitus immisæ, vt supra dictum est, nihil fallaciæ subelle possit; debemus tamen attente, ac sollicite distinguere præsens consolationis tempus à proximo sequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini nuper accepti sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore, frequenter accidit, vt vel ex habitu, discursu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus, vel delibremus, quæ cū ab ipso Deo, citra medium non emanent, solerti indigent

discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

*REGVLAE NON NVL-
la, in distribuendis eleemosynis
seruanda.*

PRIMA: Si quid erogare libeat in homines genere, vel amicitia coniunctos, erga quos sentitur procliuior affectus, Attendendæ erunt regulæ quatuor, quas ex parte circa electiones commemorauimus. Earum itaque prima hæc est; vt affectus erga tales meus, rectâ proueniat ex amore DEI; quem certe amorem debeo sentire in me, vt radicem esse & causam cuiuscunque ~~meæ~~ affectionis, erga cognatos, & amicos omnes; ac operam dare, vt in hoc præsentî negotio, præcipua ea ratio elucescat.

* *ee* SECUNDA: Vt * considerem, si quis alter cui parem mecum statum, seu

perfe-

perfectionis gradum optē, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendæ, dictaturus sim rationem. Hac igitur & me uti par est.

Tertia: Ut cogitem, si mihi, vitæ nunc exitus instaret, quid in hac re egisse vellem potissimum. Ita ergo agendum in præsentia decernam.

Quartæ: ut prospiciam similiter, quid mallet in die iudicij à me fuisse super his transactum: Id quod & nunc citra dubium præeligam.

Quinta: ut quoties ad personas, mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum sentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas sedulo expendam, & iuxta eas examinem affectum: ~~nam ac~~ elemosyna, seu distributione faciendæ cogitans, donec ab animo, si quid non rectum inest, remouero.

Sexta: Quamuis facultates diuino

cultui & vsui ecclesiastico dicatæ, citra culpã assumi possint distribuendæ ab eo, qui ad hoc ministerium sit vocatus; cum tamen plurimis, in determinanda propriis suis sumptibus iusta portione, soleat, de excessu scrupulus incidere, operæpretium est iuxta regulas superiores, vitæ suæ statum recte disponere.

Septima: Propter rationes dictas, & alias plerasque, in administrandis iis, quæ ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinet: optimum ac securissimum est unicuique distributionis curam subeunti, vt suæ subtrahat commoditati quantum potest, ac seipsum proxime conformet ad exēplar Domini nostri IESU CHRISTI, summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginensi Concilio, in quo interfuit S. Augustinus, decretum fuit, supellectilem Episcopi, vi-

lem

lem ac pauperem debere esse. Hoc idem in quolibet statu seu vitæ genere prouideri conuenit: habita interim ratione personarum, & statuum ipsorum; sicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus, & S. Anna; qui diuisis per annos singulos facultatibus suis in tres partes, pauperibus vnâ erogabant; alteram dicabant in templi, & diuini cultus ministerium; & tertiam postremo necessitati suæ reseruabant.

QVÆDAM NOTATV

*digna, de scrupulis, quos anima
demon iniicit, digno-
scendis.*

PRI MV M : Vulgo scrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum esse, cum peccatum non sit: veluti, si quis animaduertens se crucem,

ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, crimini sibi vertat. Hoc autē non scrupulus proprie, sed iudicium potius erroneum vocari debet.

Secundum: Scrupulus proprie dicens est, quoties post calcatam crucem eiusmodi, vel post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinsecus, peccati admissi suspicio. Et quamvis altera ex parte veniat in mentem, nos minime peccasse; ambiguitatem tamen quandam, atque animi perturbationem sentimus; à dæmone videlicet obtrusam.

Tertium: Prior scrupuli species, improprie sic dicti, prorsus abhorrenda est, ut erroris plena. Posterior vero, per tempus aliquod (dum præsertim recens est vitæ melioris institutio) animam rebus spiritualibus vacantem, nō parum iuvat; cum eam mirum in modum purget, at-

que

que ab omni peccati specimine abducatur; iuxta illud Diui Gregorij. Bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, vbi culpa non est.

Quartum: Callide obseruare solet inimicus, qualis nam sit animæ cuiusuis conscientia: crassiorne, an delicatior. Et si quam innenit delicatam, multo quoque delicatior em efficere nititur, & in extremum quendam redigere anxietatis gradum, vt sic misere turbatam, à profectu spiritali tandem deiiciat. Puta si animã nouerit, quæ peccato nulli consentiat, mortali, siue veniali, immo ne umbram quidem (vt sic dicamus) voluntarij peccati sustinere queat; tunc, quoniam non potest veram peccati rationem illi obucere, eo iatagit adducere, vt peccatum sibi esse credat, quod reuera non est; cuiusmodi est, de verbo aliquo, vel cogitatiuncula repentina. Crassam è di-

uerfo animam, seu conscientiam, reddere crassiolem studeat; vt, quæ negligebat prius venialia peccata, mortalia quoque nunc parum curet, ac indies minus respiciat.

Quirtum: Vt anima progredi valeat in via spirituali, ad illius partis oppositum tendat necesse est, in quam inimicus tentat pertrahere: vt si laxiorem iste conscientiam facere adnititur, faciat illa strictiorem: aut relaxet contra, si dæmon nimium velit restringere. Sic enim continget, vitatis extremæ vtriusque partis periculis, animam ipsam in medio quodam quieto, & securo statu, iugiter manere.

Extra: Quotiescunque homini, dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ vsu, vel maiorum nostrorum sensu nō dissonat, quodque tendit in DEI gloriam, obuiat extrinsecus suggestio dissuadens, ne

dicat,

dicat, aut agat illud propositum, adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiusvis fucata quadam ratione: Tunc ad DEVM eleuanda mens est: sique appareat, ad eius gloriam spectare dictum, aut factum eiusmodi, vel certe contrarium non esse, tendendum recta erit aduersus talem cogitationem, atque obstrepenti nobis inimico respondendum cum diuo Bernardo: Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.

*REGVLÆ ALIQVOT
seruande, ut cum orthodoxa Ec-
clesia vere sentiamus.*

PRIMA: sublato proprio omni iudicio, tenendus est semper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac sanctæ Matri nostræ, quæ est orthodoxa, catholica, & Hierarchica Ecclesia.

Secun-

Secunda: laudare conuenit solitam fieri sacerdoti confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sacræ sumptionem, annuam vt minimum, cum sit laudabilius, octauo quoq; die, aut semel saltem in mense quolibet, seruatis interin conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia: commendare CHRISTI fidelibus, vt frequenter ac deuote Missæ sacrum, seu sacrificium audiant. Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officijs diuinis, & precationibus quibuscumque, vt sunt, quas vocamus horas canonicas.

Quarta: laudare plurimum religionum status, atque cælibatum, seu virginitatē matrimonio præferre.

Quinta: comprobare vota religiosorum de seruanda castitate,

pau-

paupertate, obedientiaque perpetua, cum aliis perfectionis, & supererogationis operibus. Vbi obiter notandum est, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ: de aliis, quæ ab ipsa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votum nunquam emitendum sit.

Sexta: Laudare præterea reliquias, venerationem, & inuocationem Sanctorum. Item stationes, peregrinationesq; pias: indulgētias, iubilæa, candelas in templis accendi solitas, & reliqua huiusmodi pietatis, ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima: Extollere ~~abstinentiæ~~ ac ieiuniorum vsum, vt quadragesimæ, quatuor temporum, vigiliarum, sextæ feriæ, sabbati, aliorumque pro deuotione susceptorum. Item spontaneas afflictiones sui, quas pœnitentias

tias

cias dicimus, non internas solum, sed etiam externas.

Octava: Laudare in super templorum extruções, atque ornamenta, nec non imagines; tanquam propter id quod repræsentant, iure optimo venerandas.

Nona: cõfirmare maxime omnia Ecclesiæ præcepta; nec impugnaire vlllo modo: sed contra impugnantes quæsitis vndiq; rationibus prompte defendere.

Decima: Patrum etiam, seu superiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores, studiose probare. Licet autẽ non reperiatur vbiq; ea, quæ deberet esse, morum integritas: si quis tamen vel in publica concione, vel in populari cõmercio, ipsis obloquitur, generat potius damna & scandala, quam aliquid afferat remedij, aut vtilitatis; cum nihil aliud sequatur, nisi exasperatio, & obtrecta-

tio populi aduersus Principes, ac Pastores suos. Temperandum est igitur ab isto inuectiuarum genere. Verum tamen, sicut damnosum est, primates ipsos absentes, apud populum allatrare, atq; proscindere: Ita rursus priuatim admonere eos, qui si velint, mederi huic malo possunt, operæpretium videtur fore.

VNdecima: Doctrinam sacram plurimi facere, tum eã, quæpositiua dici solet; tum, quæ scholastica. Sicut enim sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Augustino, Gregorio, & cõsimilibus, scopus fuit, ad amorẽ, & cultum DEI amplectendum, animos mouere: ita peculiare est B. Thomæ, Bonaueturæ, Magistro sententiarum, & aliis recentioribus Theologis, dogmata ad salutẽ necessaria exactiustradere, atq; definire, prout conuenit suis temporibus, & posteris, ad errores hæresum confu-

randos:

tandos: Siquidem Doctores huiusmodi, ut sunt tempore posteriores, non solum scripturæ sacræ intelligentia præditi sunt, & veterum autorum iuuantur scriptis; sed etiam, cum influxu diuini luminis conciliorum sanctionibus, decretis, & variis Ecclesiæ sanctæ constitutionibus, ad salutis nostræ subsidium, foeliciter vtuntur.

DVodecima: Culpabilis est, ac vitanda, hominum, qui adhuc in terris viuunt, (quantumuis laudabilium) comparatio cum Sanctis, & Beatis, dicēdo: Iste est doctior sancto Augustino: Ille est alter S. Franciscus: Æqualis est Paulo sanctitate; ~~aut aliqua virtute~~, non est inferior, &c.

DEcima tertia: Denique ut ipsi Ecclesiæ Catholicæ omnino vnanimis, conformesque simus, si quid, quod oculis nostris apparet album,

nigrum

nigrum esse illa definierit, debemus
 itidem, quod nigrum sit, pronuncia-
 re. Indubitate namque credendum
 est, eundem esse Domini nostri IESV
 CHRISTI, & Ecclesiæ orthodoxæ,
 Sponsæ eius, spiritum, per quem gu-
 bernamur, ac dirigimur ad salutem,
 neque alium esse Deum, qui olim
 tradidit decalogi præcepta, & qui
 nunc temporis, Ecclesiam Hierar-
 chicam instruit, atque regit.

Decima quarta: Aduertendū quo-
 que est, quanquam verissimum
 sit, nemini contingere salutem, nisi
 prædestinato; circumspecte tamen
 super hoc loquendum esse: ne for-
 te gratiam seu prædestinationem
 DEI nimis extendentes, liberi ar-
 bitrij vires, & operum bonorum
 merita excludere velle videamur:
 vel è conuerso, ne plus æquo his-
 ce tribuentes, illis interim deroge-
 mus.

Decima

Decima quinta: Similem ob causam, frequens de prædestinatione sermo habendus non est: sique incidat nonnunquam, ita temperari decet, ut nulla plebi audienti detur occasio erroris, ac dicendi; si de salute mea, vel damnatione iam definitum est, siue male, siue bene agam, aliter euenire non potest: unde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

Decima sexta: Accidit etiam non raro, ut ex immodica fidei prædicatione, & laude, adiecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quælibet opera: quæ fidem præeunt, aut sequuntur charitatis nexu efformatam.

Decima septima: Neque itidem, prædicandæ, & inculcandæ gratiæ DEI vsque adeo insistendum fuerit, ut serpere inde possit auditorum

ani-

animis læthalis error, negata liberi arbitrij nostri facultate. De gratia ergo ipsa diffuse quidem loqui fas est, DEO aspirante, sed quatenus in gloriam eius vberiore redundat; idq; iuxta modum conuenientem, nostris præsertim temporibus, tam periculosis: ne & liberi arbitrij vsus, & operum bonorum efficacia tollatur.

Decima octaua: Quamuis summe laudabile sit atque vtile, ex dilectione pura inferuire DEO, nihilominus tamen valde commendandus est Maieſtatis diuinę timor. Neque porro is timor solum, quem filialem appellamus, qui pius est, ac sanctus maximè: verum etiam alter, seruilis dictus. Quippe qui homini vtilis est admodum, & sæpenumero necessarius, vt à mortali peccato, quando incidere contingit, resurgere prompte studeamus; à quo, dū erimus immunes, atque alieni, facilius patebit

ascen-

ascensus ad timorem illum filialem,
DEO penitus acceptum, qui nobis
cum ipso DEO vnionem amoris præ-
stat, & conseruat.

*Que ab aliis Impressis Exercitiorum
exemplis variant, ex utroque no-
stro exemplari manuscripto: In
mysteriis autem vite CHRISTI, et-
iam ex editione vulgata, emendata
sunt.*

LOCA QVÆ EX DI-
LIGENTI CVM HISPANICO
autographo collatione
adnotata sunt in hac po-
strema editione.

A Patrum Deputatio, qua in V. Generali Cōgregatione pro recognoscendo Directorio exercitiorum instituta fuit, illud in primis proposuit, ut antequam liber exercitiorum denuo imprimeretur; cum Hispanico autographo, qui Roma seruatur, diligenter conferretur, non ut noua quaedam versio fieret, sed ut loca quaedam accommodarentur, quæ in vulgata Latina editione subobscura videbantur. Quod cum R. P. N. fieri mandasset, facta dili-

K. genti

genti collatione, compertum est, Latinam editionem in paucis ab autographo discrepare. Iis igitur prætermiſſis, quæ parvi momenti eſſe videbantur, ea tantum loca adnotari placuit, in quibus ſenſus ſubobſcurus cenſebatur; vel certe clarior hac nova verſione reddi poterat. quæ omnia cum eſſent à R. P. N. cum Patribus Aſſiſtentibus diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reuerentiam, quæ illi merito debetur, mutari videretur, ſatius viſum eſt, ſi in fine exercitiorum loca omnia, quæ ſunt adnotata, ponerentur; ſtelligulis quibusdam ſignata, quæ locis, in quibus facta eſt mutatio, reſponderent; ut facilius, quæ in poſtrema hac editione fuerunt accommodata,

repe-

reperiri à quolibet possent. Hic au-
 tem labor, ut speramus, maiorem
 quandam lucem afferet iis, qui exer-
 citia tractant, omnibusque Societa-
 tis nostræ hominibus, qui exercitio-
 rum usum habere debent frequen-
 tissimum, non erit iniucundus. Ro-
 mæ. 25. Iunij. cLo Io xcv i.

Mandato R. P. N. Generalis.

Jacobus Dominicus Secretarius.

In Annotationibus viginti,
quæ sunt in principio Ex-
ercitiorum.

Pag. 19. Annotatione quarta in
fine, ubi dicitur, * a Expedi
nonnunquam succidi heb-
domadam. Sensus erit clarior si lega-
tur, Contrahi hebdomadam.

Pag. 21. Annotatione octava ubi di-
citur, * b In prioribus duabus hebdo-
madis. Lege. Pro prioribus duabus
hebdomadis.

Pag. 23. Annotatione decima in fine,
ubi habetur, * c Atque per exercitia
primæ hebdomadæ comprehendi-
tur. Lege. Atq; exercitiis primæ heb-
domadæ respondet.

Pag. 27. Annotatione decima septima
ita poni debet. * d Decima septima.
Perutile est, ut qui tradit exercitia,
quamuis inquirere, ac scire non in-
tendat proprias alterius cogitatio-

nes,

nes, & peccata; certior tamen fideliter fiat de variis agitationibus, & cogitationibus, quas varij spiritus immittunt. Perspecto enim maiori, aut minori eius profectu, nonnulla spiritualia exercitia præscribere illi potest præsentis animæ necessitati opportuna.

In Fundamento.

P Ag. 34. ubi dicitur. (* e Pro ut libertati arbitrij nostri subiectæ sunt, & non prohibitæ) *clarius ex autographo dicatur* pro ut libertati arbitrij nostri permissum est, & non prohibitum.

Pag. eadem, circa finem fundamenti, ubi habetur. * f Sed consentaneum est ex omnibus ea demum, quæ ad finem, ducunt, eligere, ac desiderare. *dicatur.* Sed consentaneum est ex omnibus ea demum, quæ ad finem, cuius gratia conditi sumus, nos ducunt, eligere, ac desiderare.

In quinto Exercitio primæ hebdomada.

P Ag. 62. *In primo puncto.* * g Et animas igneis quibusdam corporibus velut ergastulis inclusas. *dicatur.* Et animas velut igneis quibusdam corporibus tanquam ergastulis inclusas.

In Additionibus.

P Ag. 65. *In prima Additione, ubi dicitur.* * h Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, & de exercitio faciendo. *Ex autographo dicatur.* Cogitem de hora, qua surgendum mihi erit, exercitij faciendi puncta breuiter animo retractans.

In Meditatione secunde diei in secunda hebdomada.

P Pagina 83. *In primo puncto.* * i Inter quos me adesse fingam, tanquam pauperulum, eorum utcumque necessitatibus, &c. *addatur ex autographo.* Inter quos me adesse fingam,

tan-

tanquam pauperculum, & seruulum indignum, eos spectantem, contemplantem, & eorum necessitatibus cum reuerentia maxima famulantē.

In quinta Contemplatione.

P Ag. 86. *In tertio puncto.* * k Dulcedo animæ diuinis donis, &c. *Legatur.* Dulcedo, diuinitatis, animæ, eiusque virtutum, ac cæterorū omnium iuxta rationem, &c.

In quinque notandis.

P Ag. 88. *In tertio.* * l Superaddita circa vespas vna repetitione, & sensuum applicatione ante cœnam. *Ex autographo.* Superaddita circa vespas vna repetitione, & postea sensuum applicatione ante cœnam.

In secunda die.

P Ag. 90. * m Et fuga in Ægyptum, *Additur ex autographo.* Et fuga eiusdem veluti exulantis in Ægyptum.

In Præudio post Contemplationem tertiæ diei.

P Ag. 91. *Quod ibi dicitur de distinctione duplicis status, clarius ita ponetur ex autographo.* * n Cum supra propositum fuerit exemplum Christi de vitæ genere, quod in mandatorum Dei observatione consistit, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur; & primus, seu communis status appellatur: Nunc idem ipse Dominus formam videtur exhibere alterius, seu secundi status; perfectionem euangelicam afferentis, quando videlicet in templum se contulit, &c.

In Meditatione quartæ diei de tribus hominum Classibus.

P Ag. 99. *in fine primi Præudij.* * o Sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote salutis impedimento.

Legat-

Legatur. Sublato vtcunque noxio affectu rei partæ, vtpote, &c.

Pag. eadem. In prima Classe. p* Debitaq; adminicula toto vitæ tempore non admouet. *Ex autographo.* Debitaq; adminicula vsq; ad horam mortis non admouet.

Pag. 100. In tertia. q* Ac interim omnia relinquens integra, &c. *vsque ad finem. Ita ex autographo verti potest clarius.* Ac interim ita se gerit, vt qui omnia in affectu reliquerit; enitendo scilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, nisi quantum diuini obsequij intuitus moueret; ita vt non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem, ac desiderium, melius Deo domino nostro seruiendi.

Pag. 101. In Notando. r* Seruabimus tamen interea, &c. *vsq; ad finem. In autographo sic habetur.* Atque hoc

ipsum optare, petere, & flagitare, spectato solum obsequio, & gloria diuinæ ipsius bonitatis.

In secundo Notando post duodecimam Meditationem.

P Ag. 103. *Secundo.** Quod inchoanda est. &c. *vsque ad finem.* Omnis dubitandi ratio tollitur, si ita vertatur ex autographo. Secundo, quod inchoanda est electionum discussio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Iordanem versus inclusiue; quæ fit quinto die, vt in sequentibus declaratur.

In modo secundo bene eligendi.

P Ag. 113. *In secunda Regula.*t.* Secunda est; considerare. &c. *vsque ad finem.* Clarius ita verti potest ex autographo. Secunda est; considerare, si quis mihi vir antea ignotus, & nunquam plane visus, cui tamen nihil non perfectionis inesse cupiam,

occur-

occurreret dubius super electione huiusmodi, quid nam ego illi faciendum, & eligendum ad maiorem Dei gloriam, & maiorem animæ illius perfectionem essem cōsulturus: quo animaduerso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem.

In tertia hebdomada.

P Ag. 116. *In titulo primæ contemplationis.* * *u* Prima contemplatio fit media nocte. &c. *addatur ex autographo.* Prima contemplatio de Christi Domini nostri profectioe à Bethania in Hierusalem, & de gestis vsque ad vltimam cœnam inclusiuè, fit media nocte, & continet orationem præparatoriam.

Pag. 118. In quarto puncto. * *x* Quartum: aduertere quid iam inde. &c. *ita vertendum ex autographo.* Quartum: Aduertere quid Christus Dominus noster in humanitate patiat, aut pati appetat, iuxta punctum,

quod meditandum suscipitur: unde incipiam & ipse maximo conatu dolorem, mœstítiam, & fletum mihi excitare; idemq; curabo in subsequen-
tibus punctis.

*In prima Contemplatione quartæ
hebdomadæ.*

PAg. 131. In primo Preludio.* y Sepulto corpore. Ex autographo habetur. Corpore ab anima separato; vox enim illa (sepulto) non est, neque coheret cum aliis.

Pag. 132. In quarto puncto.* z Quomodo Christi diuinitas, passionis, & mortis tempore, abscondita. In autographo habetur. Quomodo Christi diuinitas, quæ passionis tempore videbatur abscondita, &c.

In Contemplatione ad acquirendum amorem.

Pagina 139. In tertio puncto. post illa verba.* aa Laborantem quodam-

modo

modo. *addantur hæc ex autographo.*
 Ut in Cœlis, Elementis, plantis, fru-
 gibus, & animantibus, quatenus dat,
 &c.

De Conuersione Magdalene.

P Ag. 164. *In autographo non haben-
 tur verba illa.* bb* Siue Maria Mag-
 dalena Soror Marthaë fuerit, siue
 alia.

*In quinta Regula de discretione
 spirituum.*

P Ag. 189. *Verba illa.* cc.* Quemad-
 modum enim dum fruitur quis:
*vsq; ad finem. ita commodius verti pos-
 sunt ex autographo.* Quemadmodum
 enim in consolatione bonus spiritus
 nos magis regit, ac dirigit; ita in de-
 solatione malus; cuius instigatione,
 & consiliis nihil rectum decernere
 possumus.

*In septima Regula de discretione
 spirituum.*

P Ag. ead. Circa medium. * dd. Assi-
 stente nobis iugiter praesidio diui-
 no, licet tunc nequaquam sentiatur.
In autographo sic habetur. Assistente
 nobis praesidio diuino, quod semper
 manet, licet tunc nequaquam sen-
 tiatur.

*In secunda Regula pro distribu-
 endis Eleemosynis.*

P Ag. 200. Secunda. * ee Vt confide-
 rem, &c. vsq³ ad finem. *Hac Regula
 in autographo sic habetur.* Secunda: Vt
 considerem si quis alter esset mihi
 plane ignotus, cui tamen pro hoc mi-
 nisterio, & ipsius statu omnem perfe-
 ctionis gradum exoptem, quam ego
 illum in hac distributione rationem
 sequi vellem ad maiorem Dei glo-
 riam, & animae suae perfectionem;
 hac ipsa eadem mihi vten-
 dum esse.

L A V S D E O.

Collegij Societatis Iesv Paderborn BRE-